

EESTI TEADUSTE AKADEEMIA
ESTONIAN ACADEMY OF SCIENCES
ENERGEETIKAKOMISJON

KOOSOLEKU PROTOKOLL nr 1/2019 (64)

Tallinn

Algus kell 10.00, lõpp kell 12.30

3. aprill 2019

Juhatas Arvi Hamburg
Protokollis Arvi Hamburg

Koosolekust võtsid osa komisjoni liikmed: Arvi Hamburg, Ando Leppiman, Leo Mõtus, Leevi Mölder, Arvo Ots, Anto Raukas, Ülo Rudi, Mati Valdma, Andres Öpik

Puudusid: Tiit Kallaste, Enn Lust, Andres Siirde

Külalised: Jan Niilo (MTÜ Vesivaramu), Teet Sibrits (Jõelähtme valla keskkonna- ja kommunaalsosakonna juhataja), Vahur Kivistik (OÜ Wooluvabrik juhatuse liige)

Päevakord:

1. Hüdroenergia kasutamisevõimalustest Eestis.
2. Stateegilise otsuse BRELL -st väljaastumine ja sünkroniseerimine Mandri -Euroopaga seonduvast vastutusest
3. Informatsioon

1. Hüdroenergia kasutamisevõimalustest Eestis

Ettekande Eesti hüdroenergeetika sektorist ja veejõu kasutamisega seonduvast tegi MTÜ Vesivaramu juhatuse liige Jan Niilo. Ta tõi välja hüdroelektrijaamade (HEJ) peamised valupunktid:

- kalade kunagiste kudemispaikade taastamise nõue,
- oht kaotada HEJ honed kui muinsuskaitseobjektid ning arhitektuurimälestised.

Teet Sibrits selgitas kohaliku omavalitsuse seisukohti hajutatud elektritootmisel ja paisjärvede funktsioone puhkealana.

OÜ Wooluvabrik juhatuse liige Vahur Kivistik selgitas Linnamäe HEJ tänast seisu ja tulevikuväljavaateid.

Järgnesid diskussioon ja küsimused, kus selgitati kalakaitse, muinsuskaitse ja puhkemaastike omavahelist konflikti

Otsus:

1.1 Töötavate hüdroelektrijaamade sulgemine on negatiivne signaal kogu taastuenergeetikale ja investoritele;

1.2 Hajatootmine hüdroressursist on üks energiajulgeoleku tagatis, juhitava tootmisallika likvideerimine suurendab varustuskindluse haavatavust;

1.3 Eestis on ajalooliselt olnud hüdroelektrijaamu kordades rohkem, mis mõjutasid jõgede veerežiimi, neist on vaid tühine osa taastatud II töötuklikiks;

1.4 Kalade kudemispaikade taastamiseks pole töötava elektrijaama tammi lammutamine ja elektrijaama sulgemine põhjendatud, vaid kasutada muid tehnilise lahendusi (kalatrepp, kalalift jne);

1.5 Mittekasutatav ajalooline ehitis ja muinsuskaitsehoone hävib, kaotame taastatud arhitektuurimälestised

Eesti Teaduste Akadeemia energeetikakomisjon soovib Keskkonnaametil analüüsida Põhja – Eesti jõgede seisundit ja leida argumenteeritud tasakaal taastuenergeetika, milööväärtuste, muinsuskaitse looma-, taimekosluse ja kalanduslikku potentsiaali vahel

2. Stateegilise otsuse BRELL-st väljaastumine ja sünkroniseerimine Mandri - Euroopaga seonduvast vastutusest

Energeetikakomisjon on varasemalt viiel korral sama teemat arutanud. Täna seisuga on koostatud mitmeid uuringuid ja osaliselt on ka mõned vastused olemas. Kuid Eesti elektrisüsteemi sünkroonala vahetamine nõuab märksa põhjalikumalt analüüsi, sealjuures nii poliitiliste, tehniliste kui ka majaduslike aspektide hindamist.

TA energeetikakomisjoni hinnangul puudub:

- * *teaduslikul analüüsil põhinev riskianalüüs,*
- * *argumenteeritud varustus- ja häirekindluse analüüs,*
- * *tegevuskava ja võimaluste analüüs UCTE sünkroonalas töötamisel,*
- * *UCTE sünkroonala nõuete täitmise investeeringute kava ja lõpptarbija hinnaproгноos,*

- * *genereerivate allikate evitamise kava asendamaks Narva Elektriijaamade vähenevat võimsust,*
 - * *tegevuskava ja majanduslike mõjude analüüs Vene Föderatsiooni initsiatiivil*
- ennaktempos Eesti elektrisüsteemi lahutamine IPS/UPS sünkroonala.*

Arvestades eeltoodud on TA energeetikakomisjon seisukohal, et Eesti elektrisüsteemi sünkroonala vahetus eeldab senisest hoopiski põhjalikumat, analüüsi ja koordineeritud tegevuskava.

3. Informatsioon

3.1 Energeetikakomisjoni 2019. I poolaasta tegevuskava

- Energeetikakomisjoni järgmine istung juunis energeetikaettevõtte külastus, soovitavalt päikesejaam;
- II poolaastal käsitleda n.n Rohemajandust (põlevkivienergeetika asendatavus, vesinikuenergeetika, tuumajaam). Kaasata arutellu valdkondlikud MTÜ-d

3.2 WEC Akadeemia

Järgmisena käsitletav teema

- Transpordikütused - arutelu ja kavandatav tegevus

Juhatus

Protokollis

Arvi Hamburg

Siiri Jakobson